

Bouwwakhelper

Opperman, liftbediende, corveeër, terreinwerker,
zandstraler, productiemedewerker
9919

REFERENTIE
Bouwwakhelper 9919

BETREFT
Beroepsbeschrijving

PAGINA
1 van 6

1. Algemeen

De bouwwakhelper is over het algemeen in dienst van de grotere bouwbedrijven. Tot het beroep bouwwakhelper worden in de CAO enige tientallen functies gerekend, die voorheen omschreven werden als afzonderlijke beroepen. Het gaat om uiteenlopende functies als afplakker, betonafwerker II, betonboorder/ -zager, grondwerker, koppensneller, machinehulp, sjouwer, spoorwerker, voegwerker en ijzervlechter (en vele andere). De taakinhoud van het beroep kan daardoor verschillen van bedrijf tot bedrijf, of per bouwproject. Door het inzetten van mechanische transportmiddelen en de toename van het gebruik van prefab-elementen is het aantal sjouwers en betonafwerkers onder de bouwwakhelers de laatste jaren afgenomen. Door de diversiteit aan functies kan slechts een ruwe schatting gegeven worden van de grootte van deze beroepsgroep; het aantal bouwwakhelers in dienst van bouwbedrijven ligt waarschijnlijk tussen de 2.000 en 5.000.

Hij wordt blootgesteld aan alle risico's die zich op een bouwplaats kunnen voordoen en aan de specifieke risico's van de ploeg waarin hij werkt. De belangrijkste risico's van de bouwwakhelper zijn lichamelijke belasting, lawaai en onveiligheid.

2. Werkzaamheden

Bouwwakhelers verrichten eenvoudige werkzaamheden in de B&U- en GWW-sector waarvoor geen speciale kennis is vereist. Hij zorgt voor de aanvoer van grondstoffen en materialen van de opslagplek naar de plaats van verwerking. Hij geeft materialen aan, zet ze klaar, mengt grondstoffen, voert sloop- en afvalmateriaal af en ruimt werkplekken op. De werkzaamheden zijn ten dele afhankelijk van het soort bedrijf, het project en de bouwfase en de ploeg waarin hij werkt.

3. Werkomstandigheden

De werkomstandigheden zijn in sterke mate afhankelijk van het bouwproject: nieuwbouw of renovatie, hoogbouw of laagbouw. De bouwwakhelper bevindt zich vaak in de buitenlucht en in ruimtes die niet glasdicht zijn. Men loopt veel en ondervindt daarbij vaak hinder van op de bouwplaats rondslingerende bouwmaterialen, gereedschappen en afvalmaterialen.

3.1 Fysieke belasting

Veel bouwvakhelpers vinden het werk lichamelijk inspannend (62%). Alle voorkomende hand- en spandiensten kunnen uitgevoerd worden, waarbij zowel sprake kan zijn van dynamische als statische belasting. Dat geldt o.a. voor handmatig transport van materialen. Hij heeft relatief wat meer hinder van regelmatig bukken. Extra lichamelijke belasting treedt op bij een slechte begaanbaarheid van het bouwterrein en bij het ontbreken van hulpmiddelen.

Maatregelen en oplossingen:

- Zorg voor een goede begaanbaarheid van werkterrein en transportroutes.
- Zorg voor/gebruik hulpmiddelen (kraan, verreiker, e.d.) voor het verplaatsen en verticaal/ horizontaal transport van grondstoffen, materialen en gereedschappen.
- Verstrek/gebruik het juiste type handgereedschap afgestemd op de werkzaamheden.
- Zorg voor goede toegang tot de werkplekken, houd deze vrij van obstakels.
- Vraag bij het tillen van zware lasten een collega om hulp.
- Zorg voor voldoende afwisseling in de werkzaamheden om langdurige eenzijdige belasting te voorkomen.

3.2 Werkstress

De werkdruk is voor bouwvakhelpers lager dan gemiddeld voor de andere bouwberoepen. De bouwvakhelpers vinden hun werk veel minder interessant dan de andere bouwvakkers (25% klachten), onvoldoende afwisselend, te eenvoudig en/of niet passend. Ze hebben ook minder plezier in het werk. Vaak is er sprake van onduidelijke verantwoordelijkheden en weet men niet goed wat anderen verwachten.

Maatregelen en oplossingen:

- Zorg voor afwisseling in de werkzaamheden.
- Bespreek knelpunten in de planning en de samenwerking met de uitvoerder.

3.3 Geluid

Ruim een derde van de bouwvakhelpers (34%) heeft last van lawaai op de werkplek. Het geluidsniveau is gemiddeld over de werkdag meestal 80 tot 90 dB(A); het niveau kan hoger zijn wanneer in de nabijheid zeer lawaaiige werkzaamheden worden uitgevoerd. Er is kans op gehoorschade als geen gehoorbeschermingsmiddelen worden gedragen. Maatregelen ter verlaging van de geluidsniveaus zijn volgens de wet, indien redelijkerwijze mogelijk, verplicht bij geluidsniveaus boven 80 dB(A); werknemers zijn verplicht gehoorbescherming te dragen bij geluidsniveaus boven 85 dB(A).

Maatregelen en oplossingen:

- Gebruik materieel en apparatuur voorzien van geluiddemping.
- Verstrek aan de werknemers gehoorbescherming; otoplastieken of goed dempende oorkappen, dragen verplicht bij blootstelling boven 85 dB(A); kies een type in overleg met het personeel want een hinderlijk middel wordt vaak slecht gebruikt.
- Verstrek geen doppen of watten als beschermingsmiddel. Deze middelen beschermen onvoldoende.
- Zie toe op het gebruik van gehoorbescherming; zorg ervoor dat de leiding het goede voorbeeld geeft.

3.4 Trillingen

De meeste bouwvakhelpers worden meestal niet of incidenteel blootgesteld aan hand-arm trillingen. Van de bouwvakhelpers heeft ongeveer 15 % klachten over trillingen.

3.5 Klimaat

Het werk vindt voor een groot deel buiten plaats waardoor blootstelling optreedt aan koude, vocht, wind en warmte. Beschutting tegen slechte weersomstandigheden is niet altijd aanwezig en het dragen van daarop afgestemde kleding is belangrijk. Het verrichten van zwaar werk in slechte weersomstandigheden kan oorzaak zijn van klachten met betrekking tot het bewegingsapparaat. Vooral in de zomermaanden wordt men buiten bij zonnig weer blootgesteld aan Uv-licht. Dit kan verbranding van de huid veroorzaken en op langere termijn leiden tot het ontstaan van huidcarcinomen. Bij hogere temperaturen (boven 24 graden) neemt de maximale arbeidsprestatie snel af. Onder "zomerse condities" zal daar bij zwaar werk rekening mee moeten worden gehouden, door extra pauzes in te lassen en extra water te drinken.

3.6 Toxische of hinderlijke stoffen

De bouwvakhelper heeft weinig hinder van schadelijke stoffen/producten, maar kan soms wel blootgesteld aan kwartsstof. Ongeveer 41% van de bouwvakhelers klaagt over stof. Bij het aanmaken van specie is inademing van cementstof mogelijk. Wanneer de zakken cement worden leeggeschud kan daarbij, vooral in binnenruimten, de MAC-waarde voor respirabel inert stof (5 mg/m³) overschreden worden.

Maatregelen en oplossingen:

- Zorg voor voldoende ventilatie door openen van ramen of deuren.
- Ruim stof/gruis niet op door vegen maar met een stofzuiger.
- Regel dat ademhalingsbescherming aanwezig is; meestal zal een halfgelaatsmasker met filter type P2 voorzien van uitademventiel afdoende zijn.
- Gebruik de door de werkgever beschikbaar gestelde ademhalingsbescherming.

Bouwvakhelers die specie aanmaken, ondervinden verder vaak huidcontact met cement. Cement is een sterk alkalische stof die in contact met de huid leidt tot huidirritatie, ontvetting en tot huidandoeningen. Ook een allergische reactie is mogelijk door in de cement voorkomende allergenen.

- Voorkom huidklachten door keuze van minder schadelijke producten, beperken van het huidcontact en door een goede verzorging van de huid.
- Gebruik 'chromaatarm' cement (hetzij van nature chromaatarm, hetzij door dosering van ferrosulfaat).
- Bij cementgebonden vloerwerk bij voorkeur Neopreen handschoenen dragen.
- Bij beginnende huidklachten door het werk de bedrijfsarts raadplegen.

De bouwvakhelper kan worden blootgesteld aan kwartsbevattend gruis en stof bij het aanvegen van ruimtes; de MAC-waarde kan daarbij worden overschreden.

Maatregelen en oplossingen:

- Gebruik ademhalingsbescherming (volgelaatsmasker met P3-filter) bij zagen of frezen van kwartsbevattende materialen of bij andere werkzaamheden waarbij kwartsstof vrijkomt.
- Zorg er voor dat voor opruimen van stof een goede industriestofzuiger aanwezig is.
- Ruim kwartsbevattend gruis en stof direct op met de stofzuiger of met water.

3.7 Verlichting

Het werk vindt voor een groot deel buiten plaats. Men is dus afhankelijk van de weersomstandigheden voor de verlichting. Vooral 's winters in de ochtenduren kan het nog te schemerig zijn om er goed bij te kunnen werken. Bij

werken in de schemering moet worden bijgeleucht: slechte verlichting bemoeilijkt het uitvoeren van het werk en kan bovendien leiden tot onveilige situaties.

Maatregelen en oplossingen:

- Zorg minimaal voor verlichtingsniveau van 150 – 200 lux, plaats zo nodig bouwlampen bij (NEN 3840).

3.8 Hygiëne

Op grote bouwprojecten zijn in het algemeen afdoende hygiënische voorzieningen aanwezig. Goede hygiënische voorzieningen zijn noodzakelijk; het is belangrijk dat er vers stromend water op de werkplek beschikbaar is. Ook wat betreft de toiletvoorzieningen moeten faciliteiten aanwezig zijn: goede voorzieningen zijn wettelijk voorgeschreven. Voor bouwwakhelpers die worden ingezet voor het schoonmaken van vervuilde woningen in onderhouds- of renovatiewerk, is een goede persoonlijke hygiëne extra belangrijk.

3.9 Veiligheid

Ongevallen komen voor door overbelasting van steigers met materialen, fouten of onvoorzichtigheid bij het transport van materialen. Door slechte stapeling of zwakke plekken, kunnen stapels stenen of ander materiaal omvallen. Ook kan de bouwwakhelpers getroffen worden door vallende voorwerpen of hij kan zelf vallen van steigers, struikelen over voorwerpen en materialen en vallen in vloeropeningen. Het werken met slecht onderhouden of onvoldoende beveiligd elektrisch gereedschap kan leiden tot ongevallen.

Maatregelen en oplossingen:

- Zorg voor een goede, veilige bouwplaatsinrichting, toegang tot de werkplekken, houd deze netjes en vrij van obstakels, geen rondslingerend afval, snoeren of gereedschap.
- Zorg bij werken op hoogte voor afdoende collectieve maatregelen tegen het valgevaar; leuningen laten aanbrengen op steiger- en vloerranden.
- Leg vloeropeningen dicht en beveilig randen van vloeren en trapgaten.
- Gebruik het materieel en de hulpmiddelen volgens de voorschriften.
- Verstrek/ gebruik de noodzakelijke beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project; o.a. een veiligheidshelm, veiligheidsschoenen, werkhandschoenen; veiligheidsvest/ signaleringskleding bij werk aan/langs de weg.

3.10 Persoonlijke beschermingsmiddelen

De voorlichting, informatie en instructie over doel, gebruik en onderhoud van PBM dienen te zijn afgestemd op de vastgestelde risico's van de bouwwakhelpers. Raadpleeg hiervoor het Productgroep Informatie Systeem Arbeid (PISA) en de Koopwijzer persoonlijke beschermingsmiddelen (Arbouw). Alle PBM moeten zijn voorzien van een CE-merk.

Veiligheidsschoenen (NEN-EN 345-347) + S3, werkkleding (katoenen overall), werkhandschoenen (NEN-EN 388) en een veiligheidshelm (NEN-EN 397) dienen tot de standaarduitrusting van de bouwwakhelpers te behoren. Tijdens werkzaamheden waarbij stof, gruis of vloeistofspatten geproduceerd worden is ook het dragen van een veiligheidsbril of gebruik van een aan de helm bevestigd gelaatsscherm aan te bevelen.

Gehoorscherming dient gedragen te worden wanneer door de eigen werkzaamheden, of door die van anderen, geluidsniveaus van meer dan 80 dB(A) worden geproduceerd. Het is raadzaam om ademhalingsbescherming (P2-filter) te dragen bij het bewerken of verwijderen van isolatiematerialen werkzaamheden binnen, waarbij er veel

vezels vrijkomen. Dragen van ademhalingsbescherming (P2-filter) wordt ook aangeraden bij het leegschudden van zakken cement. Voor werkzaamheden waarbij langdurig gebruik van ademhalingsbescherming noodzakelijk is wordt aangeraden een middel te gebruiken voorzien van aangeblazen gefilterde lucht. Gebruik ademhalingsbescherming (volgelaatsmasker met P3-filter) bij zagen of frezen van kwartsbevattende materialen of bij andere werkzaamheden waarbij kwartsstof vrijkomt.

Ook beschermende kleding is belangrijk, maar deze moet goed ventilerend zijn; een katoenen overall is in veel gevallen afdoende. Bij warm weer dient ten minste één laag kleding te worden gedragen, als bescherming tegen verbranding en tegen te sterke afkoeling door transpiratie en tocht. De kleding dient ook bescherming te bieden tegen huidcontact met stof of specie. Wanneer met glas- of steenwol gewerkt wordt moet goed afsluitende kleding worden gedragen; deze moet gescheiden worden gehouden van de eigen privé kleding. Wanneer vezels toch op de huid terechtkomen, mogen ze niet afgeveegd of gewreven worden, maar moet de huid worden schoongespoeld. Bij jeuk niet krabben omdat dat tot extra beschadiging leidt, waardoor huidaandoeningen kunnen ontstaan. Bij regenachtig en kil weer wordt katoenen kleding met polyurethaan-coating aangeraden, voor winters weer een katoenen winterpak (dit is niet geschikt bij nat weer).

3.11 Beroepsgebonden aandoeningen

Bouwwakhelpers hebben kans op aandoeningen aan het bewegingsapparaat/ de rug door lichamelijke belasting, op het ontwikkelen van gehoorschade door lawaai en kans op lichamelijk letsel door onveiligheid.

3.12 Belastbaarheidseisen

3.13 Bijzondere functie-eisen

Verwijzingen mogelijk naar o.a. de volgende Arbouwpublicaties:

- A-blad Tillen.
- De Arbouw controlelijsten.
- Handboek Arbeidsmiddelen voor de bouwnijverheid.
- Koopwijzer persoonlijke beschermingsmiddelen.

	Belastingsgrafiek			
	4	3	2	1
Staan	1		X	
Lopen	2		X	
Traplopen / op ladders klimmen	3		X	
Zitten	4	X		
Werken in gebogen houding	5		X	
Knielen / kruipen / hurken	6	X		
Klimmen / klauteren	7		X	
Tillen	8			X
Werken met voetschakelaar / pedalen	9	X		
Armbelasting	10		X	
Lichamelijke belasting	11		X	
Lawaai	21			X
Trillingen: lichaam	22	X		
Trillingen: handen / armen	23		X	
Belasting ademhalingswegen	24		X	
Belasting huid	25			X
Natte werkomgeving / werkproces	31	X		
Buitenklimaat	32		X	
Werken op hoogte	41		X	
Werken met sterkstroom/hogspanning	42	X		
Werken met ovens / ketels / branders	43	X		
Werken met draaiende machines	44		X	
Werken bij verkeer	45	X		
Piekbelasting	51	X		
Overwerk / werken in tarief	52		X	
Visus	61	X		
Kleuren zien	62	X		